

Bakgrunn for helhetlig opplæring i arbeidslivstrening.

Metode: Ungt entreprenørskap- ungdomsbedrift

Arbeidsplanen tar utgangspunkt i formålsparagrafen (Opplæringsloven § 1.1), den overordnede delen av læreplanen og læreplanen for arbeidslivsfag på ungdomstrinnet.

Utdrag fra "Opplæringslovens formålsparagraf" som vektlegges i årsplanen:

Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida. Elevane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Elevane skal lære å tenkje kritisk og handle etisk og miljøbevisst. Dei skal ha medansvar og rett til medverknad.

Utdrag fra "Overordnet del av læreplanen" som vektlegges i årsplanen:

Opplæringen skal gi elevene et godt grunnlag for å forstå seg selv, andre og verden, og for å gjøre gode valg i livet. Opplæringen skal gi et godt utgangspunkt for deltakelse på alle områder innenfor utdanning, arbeids- og samfunnsliv.

Elevens identitet og selvbylde, meninger og holdninger blir til i samspill med andre. Sosial læring skjer både i undervisningen og i alle andre aktiviteter i skolens regi. Faglig læring kan ikke isoleres fra sosial læring. I det daglige arbeidet spiller derfor elevenes faglige og sosiale læring og utvikling sammen.

I møte med elevene skal lærerne fremme kommunikasjon og samarbeid som gir elevene mot og trygghet til å ytre egne meninger og til å si ifra på andres vegne. Å lære å lytte til andre og samtidig argumentere for egne syn gir elevene et grunnlag for å håndtere uenighet og konflikter, og for å søke løsninger i fellesskap. Alle skal lære å samarbeide, fungere sammen med andre og utvikle evne til medbestemmelse og medansvar. I undervisningen må de grunnleggende ferdighetene ses både i sammenheng med hverandre og på tvers av fag. De grunnleggende ferdighetene hører hjemme i alle fag, men fagene spiller ulike roller i utviklingen av de forskjellige ferdighetene. Enkelte fag vil ha et større ansvar enn andre. Utvikling av faglig kompetanse skal derfor skje i samspill med utviklingen av grunnleggende ferdigheter i faget slik det er beskrevet i læreplanene for fagene. (Se de grunnleggende ferdighetene som er beskrevet under "Arbeidslivstrening").

Skolen skal legge til rette for læring innenfor de tre tverrfaglige temaene folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap, og bærekraftig utvikling. Elevene skal forstå hvordan vi gjennom kunnskap og samarbeid kan finne løsninger, og de skal lære om sammenhenger mellom handlinger og konsekvenser.

Folkehelse og livsmestring som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg. Livsmestring dreier seg om å kunne forstå og å kunne påvirke faktorer som har betydning for mestring av eget liv. Temaet skal bidra til at elevene lærer å håndtere medgang og motgang, og personlige og praktiske utfordringer på en best mulig måte.

Demokrati og medborgerskap som tverrfaglig tema skal gi elevene kunnskap om demokratiets forutsetninger, verdier og spilleregler, og gjøre dem i stand til å delta i demokratiske prosesser. Opplæringen skal gi elevene forståelse for sammenhengen mellom demokrati og sentrale menneskerettigheter som ytringsfrihet og stemmerett.

Bærekraftig utvikling som tverrfaglig tema handler om å verne om livet på jorda og å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov.

Utdrag fra læreplanen "Arbeidslivsfag for ungdomstrinnet" som vektlegges i årsplanen:

Faget bidrar til å åpne dører til verden og framtida ved å bringe arbeidslivet direkte inn i skolen. Arbeidsoppgavene danner kjernen i opplæringen og konkrete oppdrag åpner for å samarbeide og medvirke i hele prosessen med planlegging, gjennomføring og vurdering av resultatene. Gjennom arbeid med tjenester og produkter skal faget bidra til at elevene utvikler selvstendighet, evne til samarbeid og serviceinnstilling.

Kjerneelementene i arbeidslivsfag.

Praktiske og yrkesretta arbeidsoppgaver

I arbeidslivsfag produserer elevene varer og tjenester som det er behov for i samfunnet. De gjør seg erfaringer med autentiske arbeidssituasjoner. De bruker interne og eksterne læringsarenaer. De utvikler et begrepsapparat og ferdigheter knyttet til arbeidslivet. Elevene bruker bærekraftige prinsipper der økonomiske, sosiale og miljømessige forhold hører sammen i alle deler av arbeidsprosessen.

Arbeidsfellesskap og helse, miljø og sikkerhet i arbeidsoppgaver

Elevene gjør en sikker jobbanalyse knyttet til elevgruppes arbeidsoppgaver og følger arbeidslivets regler, forskrifter og etiske retningslinjer. Eleven medvirker i beslutningsprosesser både som leder og medarbeider, tar ansvar for egen arbeidsplass, vurderer sin egen og medelevers arbeidsinnsats og jobber på selvstendig grunnlag.

Grunnleggende ferdigheter i arbeidslivsfag

Muntlige ferdigheter i arbeidslivsfag innebærer å kunne snakke sammen i et arbeidsfellesskap og med oppdragsgivere og ressurspersoner. Utviklingen av muntlige ferdigheter i arbeidslivsfaget handler om å bli stadig dyktigere til å tilpasse språket til person og situasjon. Underveis i opplæringen vil kravene til å bruke fagbegrep til å utveksle erfaringer og reflektere over faglige emner og prosesser øke.

Å kunne skrive i arbeidslivsfag innebærer å kunne innhente informasjon og gjøre undersøkelser, planlegge og dokumentere ut fra arbeidsoppdragets art. Det kan dreie seg om fremdriftsplaner, notater, handlelapper og rapporter. Utviklingen av skriveferdigheter i arbeidslivsfag innebærer å kunne uttrykke seg med et stadig mer presist fagspråk. Det handler også om å utvikle en forståelse for at skriving kan være et godt redskap i arbeidsoppdrag.

Å kunne lese i arbeidslivsfaget dreier seg om å finne informasjon knyttet til arbeidsoppdraget, for eksempel oppskrifter, arbeidstegninger, instruksjoner, fremgangsmåter og produktdatablader. Utviklingen av å kunne lese i arbeidslivsfag innebærer å kunne kombinere forskjellig informasjon i stadig større grad for å kunne løse arbeidsoppdraget.

Å kunne regne i arbeidslivsfag innebærer å kunne bruke, bearbeide og tolke relevant tallmateriale og foreta innteksts-, kostnads-, og mengdeberegninger. Utviklingen av regneferdigheter i arbeidsliv innebærer å gjøre beregninger som gir lønnsomhet og kvalitet i arbeidsoppdraget. Det handler også om å kunne ta med seg erfaringer med beregninger fra et oppdrag til et annet.

Digitale ferdigheter innebærer å bruke digitale hjelpemidler til kommunikasjon og benytte digitale verktøy til for eksempel tegning, produksjon, beregning, informasjonsmateriell og dokumentasjon. Utviklingen av digitale ferdigheter i arbeidsliv innebærer å bruke erfaringene sine til å nyttiggjøre seg de riktige digitale verktøyene og ressursene på en stadig mer effektiv måte.

Kompetansemål

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- Undersøke behov for varer og tjenester på skolen eller i lokalsamfunnet
- Planlegge praktiske arbeidsoppdrag
- Produsere og levere varer og tjenester etter kvalitetskrav
- Bruke fagbegreper, arbeidsmetoder, verktøy, materialer og teknologi tilpasset arbeidsoppdrag og begrunne valg
- Samarbeide, fremme forslag og delta i beslutninger i et arbeidsfellesskap
- Ivareta bærekraftige prinsipper i alle deler av arbeidsoppdraget
- Beskrive og vurdere risiko, følge etiske retningslinjer og arbeidslivets regler i arbeidsoppdraget
- Vurdere egen og gruppens arbeidsinnsats, arbeidsprosess og arbeidsoppdragets resultat

Vurdering i faget

Vurderingen i faget skal være i tråd med overordnet del av læreplanverket, utvalgte kompetansemål fra arbeidslivsfag, og individuelle mål beskrevet i elevens sakkyndige vurdering.

Eleven viser kompetanse i arbeidslivsfag de konkrete arbeidsoppdragene som utføres.